

OP DE PIJP MET....

Even pauze. Even op de pijp. Bakkie doen, praatje maken. Met en over bijzondere Westlanders. Westlanders met een verhaal. Over Westlandse waarden, en over heden, verleden en toekomst.

Tekst: Esdor van Elten - Foto's: Ton van Zeijl

'Op de pijp met....' is naar een idee van Peter en Ton van Zeijl

Deze keer praten we met:

Mariska de Kok

Goed kijken naar kunst, dat is volgens Mariska de Kok (54) een hele, eh, kunst. De kunstenares schreef er een boekje over dat zij op 20 februari presenteert in Kunsthuis18. "Er is zoveel te ontdekken, ik hoop dat ik 130 wordt." Mariska woont met haar partner Ron in Katwijk.

Van wie ben jij er één?

Ik ben er één van Floor de Kok. Een echte Poellukse blauwkonter. Ik groeide met mijn drie zussen op in een vrij traditioneel gezin. Mijn moeder was thuis om voor ons te zorgen en mijn vader werkte, tot hij gezondheidsproblemen kreeg, als automonteur bij Ototel

Was het een beetje kunstminnend gezin?

Nee, niet echt. Ik was van kleins af aan al wel creatief. Ik tekende graag en maakte honden van ijsstokjes, die ik dan ook gerust uit ging laten. Ik haalde wekkers uit elkaar, gewoon om te kijken hoe het werkte. Ik ben altijd al nieuwsgierig geweest.

Wil je daar dan iets mee als beroep?

In mijn jeugd wilde ik wel reclametekenaar worden. Dat is er nooit van gekomen. Na de Mariaschool ging ik naar de Thomaschool van Aquino mavo. Op mijn zestiende ging ik het huis uit en moest ik dus ook werken. Ik heb echt allerlei baantjes gehad, zoals bij het benzinestation in Wateringen, bij een banketbakker (heel kort) en op de veiling (langer). Maar ik wilde toch verder kijken, dus ik solliciteerde op een baan in Spanje. Bij Sol Hotels, als danser, presentator. Dat is echt een aparte wereld, zo'n vijfsterrenhotel. De bezoekers kijken echt een beetje tegen je op, en het verdient goed. Om daar wat tegenwicht aan te bieden heb ik daarna in Frankrijk

bij Eurocamp gewerkt. Dat was echt de tegenovergestelde wereld en dat was goed, want zo bleef ik met beide benen op de grond. Verder heb ik nog op de groenteveiling gewerkt en was ik de eerste vrouw op de afslag in Westerlee. Dat heb ik best lang gedaan. Maar het begon intussen wel te kriebelen.

Wat kriebelde er?

Ik kreeg steeds meer het gevoel dat ik in loondienst niet uit mezelf kon halen wat er in mij zit. Die eeuwige vraag: wat wil je nou ècht? Nou, ik wil vooral dingen zelf regelen. Maar ja, om voor jezelf aan de slag te gaan heb je wel lef nodig. Ik probeerde het rond de eeuwwisseling voor de eerste keer; echt iets met kunst doen. Zelf de verantwoording nemen. Maar ik kreeg het al snel benauwd en ik ging toch maar weer aan de slag via een uitzendbureau. In 2003 probeerde ik het opnieuw. Ik ging weg bij Syngenta waar ik toen werkte, en ging weer aan de slag met kunst. Niet alleen kunst maken, want daarmee is het lastig rondkomen, ook lesgeven.

Lesgeven vanwege het rondkomen?

Ik heb van kleins af aan gezegd dat ik niet wil wakker liggen van geld. Ik ben zeker niet het type van de 'lijdende kunstenaar'. Maar ik geef de lessen niet alleen voor mijn brood. Integendeel, het is een belangrijk en gewaardeerd onderdeel van mijn werk. Ik vind lesgeven altijd inspirerend. Je kunt het niet op de automatische piloot doen en je moet altijd scherp blijven en je verder ontwikkelen. Een aantal jongeren die nu mijn lessen volgen willen graag tekenen op de iPad. Dan moet ik me daar natuurlijk wel in verdiepen. En zo verbreed ik dan weer mijn eigen horizon.

Waarom ging je weg uit het Westland?

Ik verhuisde in 2012 naar Katwijk voor de liefde. We vonden dit mooie pand aan de Boulevard, met uitzicht op zee. Ik vond het wel lastig om het Westland te verlaten en het is nog steeds belangrijk voor me dat ik vanaf het strand naar het zuiden kan kijken en Monster en 's-Gravenzande kan zien.

Je moest ook opnieuw beginnen...

Dat vond ik zeker spannend, maar toen ik verhuisde gingen verrassend veel Westlandse cursisten gewoon met me mee. En een aantal van hen zijn er nog steeds. Ik ben ook in het Westland nog niet vergeten. Tijdens een expositie in de Hofboerderij kwamen er zoveel mensen, ik schrok er gewoon een beetje van. Maar wat mooi als je zo mensen mag inspireren.

Wat is jouw drijfveer om kunst te maken?

Het komt het er op neer dat ik gewoon een gaaf werk wil maken denk ik. Uiteindelijk maak je kunst voor jezelf. Natuurlijk, bij een opdracht is de klant koning, maar eigen werk, daar vraag ik niet om toestemming van wie en voor wat ook.

Heb je een eigen stijl?

Stijl? Vast wel. Ik ben autodidact als het om schilderen en beelden maken gaat. Ik heb er ooit wel eens naar geïnformeerd om een 'papiertje' te halen. Maar degene met wie ik sprak zei: 'juist doordat je geen traditionele opleiding heb gehad, ben je authentiek.' Dat heb ik altijd onthouden en ik gebruik het ook in mijn lessen: wie ben je en wat wil je? Dat is het uitgangspunt. Stop jezelf niet in een stramien. Ik schilder van alles, maar het liefst mensen. Mensen fascineren me. De uitdaging is niet alleen om iets goedgelijkends te maken, maar ook om er méér in te leggen dan dat het oog ziet. Een stukje persoonlijkheid, kun je misschien zeggen, vastgelegd in de penseelstreken. Of een boodschap van mijzelf. Zo heb ik bijvoorbeeld over Black Live

Matters en Vluchtelingen geschilderd, en ik denk dat je daar toch wel de (maatschappelijke) boosheid die ik voel in kunt terugvinden. Tegelijkertijd leer ik mijn cursisten om juist niet teveel na te denken tijdens het schilderen. Je moet het dóen.

Wat 'doe' jij nog meer?

Ik maak beelden en ik schrijf. Beelden maak ik eveneens vaak aan de hand van mensen. Soms ook abstract. En ik schrijf. Iedere dag. Lang niet alles wat ik schrijf wordt zichtbaar. Sommige

mensen wil leren. Het is eigenlijk een doe-boek. Het biedt kaders waar je je op kunt richten. Stap een museum binnen en stel jezelf eens een ander doel. Maak er een puzzeltocht van als het ware; kijk bijvoorbeeld eens naar hoeveel blauw je ziet bij de diverse schilderijen. Of bestudeer de lichtpuntjes van Rembrandt; geen puntje is hetzelfde. En merk je dan hoe je ogen erdoor gestuurd worden? Dat zijn effecten die we bij moderne reclames ook zien, maar die al eeuwen bekend zijn, en waarvan

dingen zijn voor mezelf, die hou ik achter slot en grendel. Ik hou erg van filosofie, daar schrijf ik ook over.

Filosofie is denken. Maar je wilde toch niet denken zei je net?

Niet tijdens het schilderen! Maar daarbuiten wel. Ik denk juist voortdurend. Ook over mijn werk, en over hoe je naar kunst kunt kijken.

Daar gaat je nieuwe boekje ook over...

Die heet inderdaad 'De kunst van het kijken'. Want (goed) kijken is een kunst. Als je die beheerst kun je zoveel meer zien en ontdekken. Dat wat ik zie raakt mij vaak, en dat gun ik anderen ook. Ik vind het eeuwig zonde als mensen naar een museum gaan en dan niet verder komen dan de naam van een kunstenaar. Ga eens ècht kijken. Als ik de penseelstreken van Rembrandt bestudeer, dan voel ik verbinding. Alsof zijn werk en mijn ogen verbinding maken door de tijd heen. Dat is wat ik met dit boekje

sommigen al teruggaan tot in de oudheid: denk aan de Gulden Snede. Als je dat bestudeert ontdek je dat dit principe in haast alles terugkomt: schilderkunst, architectuur, en zelfs in de natuur. Is dat filosofie? Of wetenschap? Dat maakt niet uit. Ik wil het zien. Ik hoop echt dat ik honderddertig jaar wordt, want er valt zoveel te ontdekken!

Dus jouw boekpresentatie wordt ook een doe-ding?

Dat is wel de bedoeling. Op 20 februari zal ik in Kunsthuis 18 een lezing geven over het boekje, en dat wordt zeker een interactief verhaal. Aan de hand van mijn eigen werk leer ik de bezoekers dan om op een andere manier te gaan kijken. Het boek in de praktijk. Ik hoop dat tegen die tijd de coronamaatregelen zo zijn, dat er veel mensen kunnen komen!

Het boekje 'Kunst Kijken' is onder andere verkrijgbaar via de website van de schrijfster: www.mariskadekok.nl

